

Rozmawiamy z dr. JANUSZEM KOCHANOWSKIM, rzecznikiem praw obywatelskich

Brak kasy fiskalnej nie może być przywilejem

Zwolnienie z obowiązku posiadania kasy fiskalnej powinno następować na podstawie wyraźnie określonych i jednoznacznych kryteriów. Obecne zasady przyznawania zwolnienia są dowolne i prowadzą do uprzywilejowania niektórych grup podatników.

Przepisy dotyczące zwolnienia z obowiązku posiadania kasy obowiązują już od dawna. Co skłoniło rzecznika do skierowania wniosku dopiero teraz?

- Rzecznik już od dłuższego czasu brał pod uwagę wystąpienie z wnioskiem, zaś wystąpienie w obecnym momencie ma przede wszystkim związek ze skargami, które zaczęły w ostatnim czasie napływać. W skargach tych kwestionuje się zwolnienia niektórych grup podatników, w tym m.in. świadczących usługi w zakresie ochrony zdrowia oraz usługi prawnicze, z obowiązku prowadzenia ewidencji obrotu i kwot podatku przy zastosowaniu kas rejestrujących. Skarżący zwracają uwagę, iż dokonywane w tym zakresie przez prawodawcę zwolnienia - aktualnie ujęte w treści rozporządzenia ministra finansów z 27 czerwca 2008 r. w sprawie kas rejestrujących; Dz.U. nr 113, poz. 720 - noszą wszelkie cechy dowolności.

Zgodnie z art. 111 ustawy o podatku od towarów i usług, podatnicy dokonujący sprzedaży na rzecz osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej oraz rolników ryczałtowych są zobowiązani prowadzić ewidencję obrotu i kwot podatku należnego przy zastosowaniu kas rejestrujących. Minister finansów może w drodze rozporządzenia zwolnić na czas określony niektóre grupy podatników oraz niektóre czynności z obowiązku stosowania kas ze względu na rodzaj działalności lub wysokość obrotu. Przy wydawaniu rozporządzenia minister finansów uwzględnia specyfikę wykonywania niektórych czynności oraz uwarunkowania obrotu gospodarczego niektórymi towarami. Zwolnienie usług prawniczych i usług w zakresie ochrony zdrowia i opieki społecznej pojawiło się w rozporządzeniu ministra finansów z 23 grudnia 2002 r. w sprawie kas rejestrujących.

W jakim zakresie zakwestionowane przepisy naruszają konstytucję?

- Rzecznik wnosił o stwierdzenie niezgodności art. III ust. 7 pkt 3 w związku z art. III ust. 8 ustawy z 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz.U. nr 54, poz. 535 ze zm.) z art. 92 ust. 1 Konstytucji RP. Stosownie do art. 92 ust. 1 Konstytucji RP rozporządzenia są wydawane przez organy wskazane w konstytucji na podstawie szczegółowego upoważnienia zawartego w ustawie i w celu jej wykonania. Upoważnienie powinno określać organ właściwy do wydania rozporządzenia i zakres spraw przekazanych do uregulowania oraz wytyczne dotyczące treści aktu.

To jak wobec tego należy zmienić przepisy?

- Nie kwestionując możliwości zwolnienia podatników z obowiązku prowadzenia ewidencji przy zastosowaniu kas rejestrujących, należy stwierdzić, że zwolnienie to powinno następować na podstawie wyraźnie określonych i jednoznacznych w swojej treści kryteriów, tak aby możliwe było wykluczenie w tym zakresie jakiegokolwiek dowolności. W konsekwencji zwolnienie z ustawowego obowiązku nie może mieć charakteru arbitralnego, w przeciwnym bowiem wypadku, na co wskazują kierowane do rzecznika skargi, jest traktowane przez inne podmioty objęte obowiązkiem ustawowym jako niesprawiedliwe uprzywilejowane.

Czy są inne sprawy dotyczące obowiązków podatkowych, które budzą szczególne wątpliwości rzecznika?

- Jest wiele spraw dotyczących obowiązków podatkowych, które budzą wątpliwości rzecznika, dlatego właśnie w miarę przyznanych ustawą kompetencji rzecznik stara się zwracać uwagę na te najbardziej rażące. Konsekwencją tego jest kierowanie wniosków do TK i wystąpień do MF.

Rozmawiała ALEKSANDRA TARKA